

Nro. 43.

**A' FELS. CSASZÁR, ÉS AP. KIRALY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

Indúlt Bétsből Penteken Junius 5-ik napján 1812-ik
esztendőben.

B é t s.

A' Cs. K. ármádiánál a' múlt Aprilis hólnap-
ban meghaláloztak, a' mármás versben is említett
lovasság' Generálissán *Lotharingiai József Her-*
tzegen kívül, *Speth*, *Sulkowszky*, és *Zehenter*
Feldmarschal-Lieutenantok, kik között a' két
utolsók penzión vóltak.

Generálmáyor *Branovátzky* penzióra botsát-
tatott. Feldmarschallieutenantok *Frimont* és
Bianchi, GenerálmáJOROK *Crenneville*, *Mayer*,
Lilienberg, Hertzeg *Lichtenstein Aloysius*, *Roth-*
kirch, és *Frehlich*, Gallitziába rendeltettek. Pen-
zión vólt Generalmajor *Debest*, és nyugoda-
lomban vólt *Csanády* és *Mumb* Generálismajorok,

Brigadérosokká lettek, a' két első Magyar országban, az utolsó Cseh országban.

Császárné ő Felsége méltóztatott, mint a' fő nemesi asszonyi Keresztes Rend oltalmazó asszonya, a' múlt Májusban előfordúlt Kereszt-feltalálás' innepén, számos fő születésű asszonyságokat a' nevezett Rendnek tagjai közzé felvenni, kiknek betses neveik e'keppen következnek: —

„Hertzeg *Auerspergné*, született *Lobkovitz* *Gabriela* Hertzeg *Kisaszszony*; Gr. *Trautmansdorfné*, sz. *Wagensperg* Gr. *kisaszszony*; *Bissingen* *Amalia* és *Kavriani* Gróf *asszszonyok*, Cs. K. Udvari *asszszonyságok*; Gr. *Gumpenbergné*, sz. *Salm* Gr. *kisaszszony*; Gr. *Honenwartné*, sz. *Báró Erber* *Margaritha*; Gr. *Salm - Reiferscheidné*, sz. *Mackafri* *Kraumore* *Mária* *Josépha*; B. *Gudénusné* sz. B. *Schrottenberg* *Josepha*; Gr. *Lubienszkáné*, sz. Gr. *Potocka* *Paulina*; B. *Princzensteinné*, sz. B. *Geldern* *Mária* *Anna* *Karolina*; Gr. *Demestrené*, sz. Gr. *Rindsmaul* *Antonia* *Therésia*; Gróf *Draskovichné*, sz. B. *Brudern* *Antonia*; Tolnai özvegy Gr. *Festeticsné*, sz. *Szalabéri* *Horváth* *Erzsébet*; B. *Königsbrunné*, sz. B. *Königsbrun* *Mária* *Anna*; Gr. *Fáyné*, sz. Gr. *Forgács* *Antonia*; B. *Schröfléné*, sz. Gr. *Olbramovitz* *Czayka* *Antonia*; Gr. *Spangenné*, sz. Gr. *Laplesnoye* *Josephina* *Hortensia*; Gr. *Khevenhiller - Metschné*, sz. Gr. *Seldern* *Mária*; Gr. *Gilleisné*, sz. Gr. *Attems* *Leopoldina*; Gr. *Sedlnitzkyné*, sz. Gr. *Wilczek* *Mária* *Anna*; Gr. *Des - Enfants - d' - Avernésné*, sz. *Wilczek* *Karolina*; Gr. *Lasanskyné*, sz. B. *Vrettfeld* *Therésia*; Gr. *Vétseyné*, sz. *Colson* *Amalia* *Karolina*; Gr. *Csákyné* sz. Gr. *Csáky* *kisasszony*; Gr.

Greisbachné, sz. Gr. Kotulinsky Mária Anna; Gr. *Pejacsevicsné*, sz. Bathyány Mária; Gr. *Schärferbergné*, sz. Gr. Koreth Judith; Gr. *Khuenné*, sz. Gr. Viczay Károlina; Gr. *Clam-Gallasné*, sz. Clari és Aldringen Josépha; özvegy Bárá *Bánfiné*, sz. Gr. Petky Antonia; B. *Bánffiné*, sz. B. Miske Therésia; Gr. *Kinskyné*, sz. B. Puteáni Therésia; Bárá *Bornemiszáné*, sz. Bárá Bornemisza Rosália; Gr. *Serenyiné*, sz. Eötvös Aloysia.

* * *

Erdélyben Nagy Ajtai és Krasznay M. *Cserey Farkas* Császári Királyi Kamarás Urat, méltóztatott kegyelmes Császárunk eő Felsége, az Erdelyi felkelt gyalogságnál Fő Strázsamesteri tulajdonságban tett megkülömböztetett szolgálatjáért és egyéb jeles érdemeiért, a' Cs. K. ármádiánál Fő Strázsamesteri characterrel kegyelmesen megjutalmaztatni.

* * *

A' Posonyi levelekben *Antal* ő Cs. K. Hercegségének, mint Fels. Urunk által az Országgyűlésnek bévégzésére kineveztetett 's az ő Felsége képét viselő Biztosnak, Május utolsó napján Posonyba lett leérkezése 's méltóságához illő fényességgel lett fogadtatása íratatik-le. — Máj. 19-dikétől fogva 30-dikáig, a' 120, 121, 122, 123, és 124-dik. — Május' 31 dikén a' 125-dik, és Junius' 1-ső napján a' 126-dik 's utolsó ülését tartotta az Országgyűlés.

Rénusi Szövetség.

A' közönséges levelekben egy környülállásos tudósítás jött-ki a' Drézdában a' koronás fejeknek oda való megérkezésektől fogva Május 22-

dikéig közönségesen történt dolgok felől. Ezen tudósításnak nevezetesebb részei, és a' mellyek még a' mi újságainkban ki nem jöttek, ezek: —

Az Austriai Császár és Császárné ő Felségek és a' Würtzburgi Nagy Hertzeg' számára, a' Királyi kastélynak abban a' részében vóltak a' szállások előre elkészítette, a' hol Antal Királyi Hertzeg szokott lakni. Azon familiai nagy asztalnál, mellyet az ő Felségek' megérkezése napján (Máj. 18-dikán) estve a' Szakszoniai Király a' maga palotájában adott, tsak a' két Császári familiák, a' Westpháliai Királyné, és a' Szakszoniai Királyi familia, mind együtt 16 személyek ültek, ilyen rendel: A' két Császári pár a' tábla közepénél ült, úgy, hogy a' Napoleon Császár balja felől az Austriai Császárné, e' mellett annak mostoha leánya a' Frantzia Császárné, e' mellett ennek atyja Ferentz Császár, a' Napoleon Császár jobja felől pedig a' Szakszoniai Királyné, mellette a' Würtzburgi Nagy Hertzeg, mellette Augusta Hertzegaszszony a' Szakszoniai Király' leánya, mellette Antal Királyi Hertzeg, azután Amalia és Mária Anna Királyi Hertzegaszszonyok ültek. A' Ferentz Császár ő Felsége balja felől következett a' Westpháliai Királyné, azután a' Szakszonia Király, 's tovább rendre Therésia Királyi Hertzegaszszony, Makszimilián K. Hertzeg, Mária, és végezetre Erzsébet K. Hertzegaszszonyok. A' fő Udvarnokok személyesen szolgáltak. A' tábla patkó formára vólt felterítve. E' körül a' szolgálatot tévő udvarnokok' háta megett és előlről is, a' nézés végett bébótsáttatott fő aszszonyságok és gavalérok, Ministerek, és egyebek állottak. Egy ol-

dal szobába muzsikáló kar vólt. Czeremoniás pohár elköszönések nem vóltak, valamint szintén ilyenkor szokásban lévő ágyúzás sem. A' vatsora 8 órától fogva 9 után egy fertályig tartott, melly után az egész úri társaság a' szála mellett lévő jádzó palotába ment-bé, a' már más alkalmatossággal említett világosításnak szemlélésére, melly az Albis hídja végénél vólt. Innen a' tizenegyre egy fertálykor minnyájok önnön szállásaikra vissza tértek éjjeli nyúgodalomra. —

Május 19-dikén délelőtt, a' Frantzia Császár és Császárné ő Felségeket is a' misén megjeleni és ott szemlélhetni reménlvén a' Dresdai közönség, a' Catholicum templom nagyon tele vólt: de tsak az Austriai Császári Felségek, a' Szakszoniai Király és Királyné, a' Würtzburgi Nagy Hertzeg, és Antal Szakszoniai K. Hertzeg jelentek-meg. A' kastélyban oly nagy tsendesség vólt ezen idő alatt, hogy még tsak az ablakokban sem lehetett senkit látni. Délutánni 4 órakor sétálni mentek a' két Császárné ő Felségek együtt, 8 lovas hintóban. A' hintót vadászokból, az Udvari fő lovászmesterből, pázsikból, és 20 Szakszóniai Királyi testőrző seregbéli vasasokból 's ezeknek tisztjeből álló sereg kíséerte előlhátul. Ez nap estve minnyájan Napoleon Császárnál vatsoráltak a' Fels. uraságok, kinek magának van itt háztartása (konyhája). A' meghívás ugyan ebédről szóllott, hanem estvéli 8 órakor ültek asztalhoz.

Napoleon Császárnál minden nap audientzia van reggeli 9 órakor, mellyen a' Weimári, Koburgi, Meklenburgi, Schwerini és több más Hertzegi személyeken kívül a' Ministerek és Követek

szoktak jelen lenni. Ő Császári Felsége azonközben szüntelenül való munkálkodásban, most a' Neufchateli, majd a' Bassanói Hertzeggel, majd ismét a' Státustitoknok Ministerrel Gróf Darüval tölti idejét.

Mínthogy a' felső Lausitzi útakat nagy szorgalmatossággal tsinálják, azt hozzák ki némelyek belőle, hogy a' Vistulai ármádiáknak megmustrálásokra *Glogaun* által fogja venni útját Napóleon Császár.

Nagy Britannia.

A' Párisi levelek szerint a' Minister Perceval gyilkosának *Billinghamnak* proecessusa elvégződött. Mártzius 15-dikén állíttatott ítélőszék eleibe. Véghetetlen nézők' sokasága vólt jelen a' szalában. A' bünös 10 órakor a' rostély eleibe állíttatván, panaszkodott, hogy bizonyos elvétetett írásait még vissza nem kaphata volna. A' Királyi Prokátor azt felelte, hogy azokra a' papirossakra szükség van az ítélőbíráknak megvilágosíttatása végett: hanem az ítélőszék asztalára lévén letétetve, elkérheti, a' mellyekre szükségét lenni gondolja. Az ő védelmezője azt mondotta, hogy ezen írásokat meg nem kaphatván, a' vádoltatottnak mentségire el nem készúlhetett — Azután valami írást adott által a' bírának, melly által azt iparkodott megmutatni, hogy *Billinghamnak* az esze már néhány esztendőktől fogva nem vólna helyyin: és mínthogy azok az emberek, a' kik ezt meg bizonyíthatnák, messze laknak: tehát ő azt kívánja, hogy az ítélettétel addig, míg ezek a' bizonyságok kérdőre vonattáthatnának, halasztassék el. — Az ítélő bírák ezen előre botsátott beszédet

után a' szokott hitet letévén, a' vád felolvastott. Azután a' jelenlévő bizonyságok meghallgattattak, 's ezek között is találtattak olyanok, a' kik azt mondotiák, hogy a' Bellingham esze el ment légyen. Végezetre maga Bellingham egy hosszú, zürzavarból álló beszédet mondott el, melyben a' Ministereket igazságtalansággal és kegyetlenséggel vádolta. Ennek végig halgatása után a' bírák egy oldalszobába mentek, 's valami 10 minúták múlva azt az ítéletet mondták, hogy a' vádolttatott, *feltett czéllal való gyilkosságot* tselekedett, melyhezképpest az ítélő szék őtet kötél által való megölettetésre ítélte. Az ő felakasztatása Május' 18-dikán véghezment.

Spanyol Amerika,

Végezete a' Veneczuelai új Respublika származása leírásának: —

Helyreállítván Miranda 1811-ben Augustusban Valencziába a' tsendességet, Respublikai előljárókat tévén bé, itt elegendő fegyveres népet hagyott őrizeten a' Gen. *Vales* vezérlése alatt, maga pedig vissza ment Karakkásba, hogy a' Kongressussal Korónak és Marakaibónak meghódoltatása eránt tanátskozzék. A' dolog azonközben, kétségkívül azért, hogy az új Státusnak pénz' dolgában fogyatkozása vólt, késedelmet szenvedett. Az alatt úgy nyilatkozott ki a' dolog, hog Valencziában a' tsendesség még nem igen erős lábakon állott. Az új Státus ellen nagy támadás ütötte ki magát, melynek a' nép, a' főbb lakosok, az őrzősereg, 's az Országlószék' háza őrállói közzül, sok ezeren részesei vóltak. Az Országlószéki háznak kőfal kerítésire Sept. 6 dikán

éjjel néhány ezer özszesküdtek reá rohantak, azon által hágtak, 's a' kapukat kitörték. A' Respublika hűségében megmaradott fegyveresek azonközben tsakugyan olyan bátran és álhatosan viselték magokat, hogy a' támadók, mincutánna valami 7 százan halva vagy sebesen közzülök elhuljottak vólna, visszaverettettek, 's 200-nál többek elfogattattak. —

Ez a' történet a' Respublikánusokat nagyon felindította, 's arra adott alkalmatosságot, hogy az úgy nevezett Jakobinismus vagy terrorismus itt is módivá kezdett lenni. Ez a' *Klub Hazai tudósításokat* kezdett kiadni *Venezuelai Pátrióta* nevezet alatt, 's azt kezdette vítatni, hogy a' Respublikának nagyobb keménységgel való élésre van szüksége; az indulatokat minden módon felhevíteni, 's a' Kongressus tekintetét gyengíteni iparkodott. Annak némelly tagjait gyanússá tette, elfogattatásokat okozta, 's magát még a' törvényhozás dolgába is beléavatta. E'képpen mutattak ki magát a' Jakobinismus még az új világban is. —

Ennek a' Klúbnak befolyása alatt egészszen újra organizáltatott Valenczia. Minden régi Spanyol országból való lakosok ellen igen kemény eszközök vétettek elő. Az akkor Novemberben (1811-ben) Ámérikából Európába érkezett levelek szerént, a' leg veszedelmesebb fejetlenség már nagy mértékben uralkodott; a' *contra-revolútiótól* méltán lehetett félni. A' békességes indulatú és tehetős emberek a' várost oda hagyván, falusi jószágaikra futottak ki. Ezek azok a' környülállások, mellyekből meg lehet magyarázni azt, hogy Miranda a' ki már különben is idős

és beteges ember, 's a' ki Frantzia országban a' terrorismus ideje alatt sokkal többet szenvedett, hogy sem az e'féle vérengező világtól ne undorodott volna, magát ismét fére vonta, 's mintegy nyugodalomra lépett. —

Ezen időtől fogva az új Státus dolgában is ismét nagy változások adták magokat elő. Úgy látszik, hogy ismét a' mértékletes rész hatalmasodott - el. A' múlt esztendő végén Decemberben egy hirdetést adott ki a' Kongressus, melly által mind azoknak, a' kik politikai vélekedéseikért számkivették; a' hazájokba való visszatérés ismét megengedett, ha a' törvények eránt való engedelmességre megesküsznek; a' közönséges kormányozás' dolga ismét a' maga útján folytatatik, sok visszaélések eltöröltetnek, oskolák és sok egyéb intézetek helyreállítatnak, az Inquisitio eltöröltetett, a' nyomtatásbéli szabadság, a' hit dolgát illető kevés megszorítatással, helyreállítatott, és a' Klúbról már szó sintsen. A' fi-nántziánis segíteni iparkodott a' Kongressus; a' pengő pénznek kivittetését szorosán megtiltotta, 's már tavaly Septemberben egy millió piaster papiros pénzt adott vólt - ki. — (Már tebát Ámérikába is el ment a' papiros pénz, a' honét oly sok milliókat érő ezüst és arany folyt egy pár száz esztendők alatt Európába.) —

A' múlt Februáriusban ezen új Státusból Európábaérkezett levelek szerént, akkor már nem tsak Koró és Marakaibó, hanem a' több szomszéd tartományok is leg nagyobb tsendességben és megelégedésben vóltak. Minnyájok képviselőket küldöttek vólt a' Kongressusra, melynek már ek-

kor 45 tagjai voltak, a' kik mind igen alkalmas fejú embereknek tartatnak lenni. —

Külső ellenségeire nézve is nem tsak hogy maga is egészszen bátorságos lábakon látszott állani az új Státus: hanem még a' Meksikói insurgenseknek is segítséget küldött. A' szántásvetés, kézi szorgalmatoskodás, 's a' tudományok és mesterségek, szemlátomást való lépéseket tettek előfelé. A' katonáskodás és hazavédelmezés a' lakosoknak főbb indúlatjokká lett, és az ifjak' neveltetésének 's taníttatásának fundamentomos tudományává tétetett. —

A' katonaságnak száma 20,000 emberre nevedett, a' melly fele részint a' fővárosban Karkkásban, fele részint pedig a' Respublika' több városaiban Kumanában, Barceillonában, Valencziában, Puerto-Cabellóban, Varinasban, 's a' többekben feküdt. Egyéberánt pedig minden férjfiúnak a' maga 16 esztendejétől fogva 40 esztendejéig az insurgents vagy tartományi katonaság közzé kell tartozni. —

Mikor ezeket írták, már *Miranda* is még egyszer újokban felelevenült volt. Januárius vége felé a' Respublika ármádiájának nagyobb részivel ismét útnak indulni készült, minthogy már most egész tengeri és szárazon való erejét Spanyol *Guyana* ellen akarta fordítani a' Respublika. Az ő szárazon való ereje *Angostura* felé nyomult, midőn ugyan azon időben az ő 20 hajókból álló expeditzióját, *Biddo* nevű Admirálisnak vezérlése alatt, Februárius 8-dikán *Trinidad* sziget mellett látták elevezni az *Oronokó* vize felé.

Az Északi egyesült Státusok után, min az előbeszéllettekből minden látja, leg jobban meg

fundálta már magát ezen új világban a' *Venezuelai Státus*. Ennek már teljes hatalmú minisztere is van az Északi Amerikai Országlószéknél. A' kereskedés és minden tekintetbéli egyetértés naponként nevedik közöttök. —

Minden környülállások azt mutatják pedig, hogy Buenos-Ayreshez és Mexikóhoz is nagy befolyása van az Északi Amerikai Státusoknak. A' Mexikói insurgensek egész bizodalommal láttatnak lenni az Északi Amerikai Státusoknak barátságok és oltalmazások eránt.

Itt tehát már tsak az a' kérdés marad még most fenn, hogy hát az Európai két nagy Hatalmasságtól, t. i. Angliától és Frantzia országtól mit várhatnak jövődöre nézve ezek az Amerikai három Státusok, Mexikó, Venezuela, és Buenos Ayres, a' mellyekre t. i. a' magok fekvések szerént mintegy természeti módon oszlottak fel a' véghetetlen kiterjedésű Spanyol koloniák? Ezen kérdésre való megfelelelhetés végett szükség leszen a' következőket megjegyezni: —

Mikor *Jósef Napoleon* a' Spanyol thrónusra űlt, eleinten tett némely lépéseket az eránt, hogy a' Spanyol koloniákat az anya országnál megtarthassa. Látni lehet ezt abból a' proklamációból, mellyet a' Buenos Ayresi akkori Vice-Király, *Liniers* nevű Frantzia, 1808-ban Augustus' 15-dikén, mihelyest a' Spanyol országai Királynak változása Kadiksból néki megíratott, közönségessé tévén, az új uralkodónak ügyét a' nép' szemei előtt leg szebb színekkel leírta, 's a' népet e'képpen intette: — „Ő Frantzia Felsége (úgy mond) javasolja néktek, hogy tsendességben maradjatok, jó hajlandóságokat és

vitézsegeteket fenntartsátok; ő Felsége minden segedelmet ígér néktek a' mire szükségetek talál lenni; én már meg is írtam ő Felséginek, hogy ti a' törvényes uralkodóhoz viseltető engedelmes-ség által magatokat mindenkor meg fogjátok kü-lömböztetni, 's a' fegyvert és sereget háládatos-sággal fogjátok fogadni." — De nem soká az után kiütött a' Spanyol országai insurrekció; a' *Sevillai Junta* mindent elkövetett, hogy a' Spa-nyol koloniákat a' maga részire hajthassa, 's e'-képpen történhetett, hogy ezen koloniákban az új Spanyol országlószék eránt való, még tsak tsirájában lévő hajlandóság, nem soká egészen elenyészett, a' függetlenség' tűzének szikrája elevenülni kezdett, 's végezetre egészen lángot vetett. Az Király ügye mellől maga Liniers is az insurgensek' részire állott, de nem soká szo-morú áldozatjává lett a' függetlenségnek. —

A' külömbkülömb részeknek egymással való veszedelmes tusakodásaikat látván a' Frantzia és Madridi udvarok, magok sem iparkodtak töb-bé előbbeni céljoknak elérésén, hanem igen böl-tsen, önként fennállani engeték a' függetlenség' systemáját. Lehet ezt *Josef Napoleonnak* azon proklamátziójából látni, mellyet 1810-ben Mar-tzius 22-dikén intézett az Ámerikai Spanyol ko-loniákhoz, arra intvén őket — „hogy, ha a' kör-nyülállások 's az ő határozások nékiek tsaku-gyan meg nem engednék egy ideig azt, hogy az anya Spanyol ország alatt megmaradjanak: tehát, mint jó és egymást szerető atyafiak magokat egyesítsék, 's hirdessék magokat szabadoknak és függetleneknek." — Ugyantsak az 1810-dik esz-tendőben történt, hogy midőn *Napkeleti Florida*

magát szabadnak lenni nyilatkoztatta, annak Elölülője *Rhea János*, Oktob. 10-dikén az Északi Amerikai egyesült Státusokhoz írván, mentségül a' többek között e'képpen fejezte - ki magát: A' Frantzia Császár meghívta az Amerikai Spanyolokat, hogy függetlenné tegyék inkább magokat, mint sem a' Spanyol országi régi Országlószék alatt maradjanak. Mitsoda fundamentoma legyen a' Floridai Elölülő szavainak, nem világos, de bizonyos az, hogy a' Párisi Monitőr is több versben nyilatkoztatott ahhoz hasonló gondolkodás' módját.

Ennyiben áll a' mit még a' felől tudhatunk, hogy a' Frantzia birodalomtól mit reménlhessenek az Amerikai Spanyolok a' magok függetlenségekre nézve; a' mi Angliát illeti, 's a' mit ugyan ezen tárgyra nézve e'felől tudunk, ennyiben áll:

Valamint Frantzia Ország megelégedett az Amerikai változásokkal, tsakhogy azok miatt a' Sevillai 's már most Kadikszi Junta a' maga hatalmát és a' Spanyol koloniákhoz való befolyását elveszesse: éppen úgy megelégedett ugyan azokkal Anglia is, tsakhogy Frantzia ország és a' Spanyol Országi új Országlói ház, a' magok Déli Amerikai birtokaikat elveszessék. Ezt mutatja a' Lord *Liverpool* által 1810 ben Septemberben Ámérikára nézve kiadott hirdetés, melyben ezek fordúlnak elő: — „Ő Nagy Britanniai Felsége semmi némű Akták által nem gondólja magát köteleztetni arra, hogy a' Spanyol Monarchiánakegy részit, a' másik ellen, elősegélje abban hogy melyiknek mitsoda gondolkodása legyen a' magoknak választandó országlás módjára nézve, tsakhogy a' magok törvényes (régí) Fejedelmeket

mindenik megesmérje, 's magát a' Frantzia birodalom' törvénytelenységének és tirannusságának ellene szegezze. Ő Britanniai Felsége minden előfordúlható veszekedésekben közbenjárásra ajánlja magát, mellyekben mindenkor az igazság és egyenesség szerént fog ítéletet tenni. Ő Felsége megesméri, hogy sem Karakkásnak sem más tartományoknak határozásaikba nem avathatja magát, tsakhogy a' fellyebb említett princzipiumok szerént intézzék tselekedeteiket. Ehez képpest minden Anglus alattvalóknak ajánltatik, hogy a' Spanyol tartományok eránt barátsággal viseljék magokat, az Anglus Kormányozók pedig az ezen tartományokkal való kereskedést védelmezzék, akár esmérjék-meg ezek a' Kadiksi Juntát akár ne."

Ezt a' hirdetést mint valami nagy győzedelmet úgy nézték a' Karakkásilakosok, 's azt 1810-ben Decz. 7-dikén mindenütt kihirdettették. A' Kadiksi Juntát ellenben ugyan ezen hirdetés igen megszomorította, a' melly ezen dologra nézve hosszas vetélkedést folytatott az Angliai Minisztériummal, mind addig, míg ez a' maga előbbeni és már kihirdetett határozását megváltoztatta annyiban, hogy magát a' Spanyol Országi insurgens Kortések 's a' Déli vólt Spanyol kolóniák között közbenjárónak ajánlotta. A' már gyanússá lett Kortések azonközben húzták halasztották a' dolgot, és kinyilatkoztatták, hogy el sem fogadják ezen közbenjáróságot addig, míg Anglia arra a' feltételre reá nem áll, hogy a' kolóniákkal való össze békéltetődésnek fundamentuma a' Kortéseknek megesmértetése leszen: abban az esetben pedig, ha t. i. ezen közbenjárás-

nak semmi foganatja nem találna lenni, Anglia nem csak hogy az engedeilen tartományokkal való kereskedést azonnal félbeszakasztja, hanem azon is dolgozni fog, hogy ezek az engedelmes-ségre vissza téríttessenek.“ — Reá állott-é az Anglus Ministérium erre a' megalatsonyító felté- telre vagy nem, nem lehet tudni: csak annyit tudunk, hogy néhány hónapok múlva olyan nyi- latkoztatás jött-ki a' Londoni udvari újságban, hogy Anglia résziről biztosok nevezettek légyen- ki, a' kik a' Kadiksi Juntával egyetértőleg a' Spanyol koloniákkal alkudozásba botsátkozza- nak. —

Más felől az is bizonyos, hogy a' Ministeri résszel ellenkező Anglus újság levelek felette mér- gesen írtak az ő ministerjeiknek ezen lépések ellen: — „A' mi Országlószékünknek, úgy mond, telyességgel nem kellett volna ezt a' dolgot ma- gára vállalni. A' Nagy Britanniai politika azt kívánja, hogy mi a' déli Amériakaiak dolgát e- gészszén magára hagyjuk. Minden e'féle békél- tetésbéli próbatétel azt jelentené, hogy mi a' régi Spanyol Ország' szövetségesei vagyunk; ben- nünket gyanússá tenne; ennek semmit nem hasz- nálna, Angliának ellenben jövődőre nézve sokat ártana. Ha a' Déli Amériakai nép szabaddá akar lenni, abban őtet senki meg nem fogja akadá- lyoztatni.“

De telyeséggel nem is mutatja semmi kör- nyűlállás, hogy az Anglus Ministereknek való- ságos céljok lett volna ez a' közbenjárás. Sok hónapok teltek benne, míg az ő kinevezett biz- tosaik a' Portsmouthi kikötőhelyből még most

(1812-ben Aprilis 8-dikán) tsak Kadiks felé eleveztek, hogy ott a' Spanyol Országlószékkal a' dolog felől tanátsot tartsanak. Az olta semmit nem olvastunk a' felől, hogy eleveztek - é Àmérika felé vagy nem? De ha el mennek is oda, sokkal mélyebb gyökeret vert már a' Buenos - Ayresi, Meksikói, 's kiváltképpen a' Veneczuelai lakosok között a' függetlenség, hogy sem a' közbenjárásnak fogamatját lehetne várni. Hogy az Anglusok ezen közbenjárásnak tsak a' hírvél is ártottak magoknak, megtettzik onnét, hogy a' Veneczuelaiak azólta nemtsak hogy kedvezni kezdetek a' Frantzia prédáló hajóknak, hanem még azt is megengedték nékiek, hogy az elfogott Anglus hajókat hozzájuk bévihessék és ott eladhassák. |

*

*

*

Az Àmérikai levelek szörnyű földindulásról emlékeznek, a' melly Mártzius' 26 dikán a' Karakkási vidékeken kegyetlenkedett. Karakkás és Le - Guyara városaikat nagyon meg rongálta. Néhány minutumok alatt tsak Karakkásban 17 templomok omlottak össze. Hasonló romlás ért sok magános házakat; azt erőssítik, hogy 14,000 emberek veszték - el. La - Guyarában kevés ház maradt fennálva; 1200 emberek temettettek azoknak omlásaik alá. A' Kongressusról azt írják, hogy ez éppen ekkor Valencziában lévén, megmenekedett ezen szerentséttől.